

Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam pasākuma
“Zināšanu pārneses un informācijas pasākumi”
apakšpasākuma “Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas
pasākumiem” ietvaros
(Iepirkuma identifikācijas Nr: ZM/2017/4_ELFLA)

**“Latvijā izmantoto avenu un/vai zemeņu audzēšanas
tehnoloģiju un šķirņu piemērotības izvērtējums” LAD
240118/P9 (8. lote)
2018.-2022. g.**

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Demonstrējuma tēma/objekts:

**nodemonstrēt un veikt avenu šķirņu piemērotības
izvērtējumu, audzēšanā izmantojot augstos plēves
tuneļus**

V. Laugale, I. Kalniņa, Dārzkopības institūts
SIA “Skoru dārzi”, Tukuma nov., Tumes pag.
Latvijas Augļkopju asociācija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Audzēšanas apstākļi, šķirnes

Avenes audzētas augsnē augstajos plēves tuneļos, kuriem uz ziemu plēve tiek noņemta.

Tuneļi ir 8 m plati un 95 m gari. Katrā tunelī 3 rindas aveņu.

Augu stādīšanas biežība: 1.12 gab./m². Attālums starp augiem rindās 33 cm.

Rindas mulčētas ar agrotekstilu. Rindstarpās audzē zālienu, kuru regulāri pļauj.

Apūdeņošanai un mēslošanai tiek izmantota pilienvēda apūdeņošanas sistēma.

Stādījums ierīkots 2015. gadā. Pirms stādīšanas augsnē iestrādāts biohumuss.

Demonstrējumā iekļautas rudens aveņu šķirnes: **‘Polka’** (kontrolē) un jaunās Nīderlandiešu šķirnes **‘Kweli’**, **‘Kwanza’** un **‘Imara’**. Katra šķirne tiek audzēta atsevišķā tunelī.

Vērtēti:

- Ziedu skaits, gab./augļzars
- Augļzariņu skaits, gab./ dzinums
- Dzinumu garums, cm
- Ražojošā daļa, % no dzinuma garuma
- Dzinuma veselīgums, balles 1-9
- Slimību, kaitēkļu bojājumi, balles 1-9
- Raža kg/m²
- Ogu kvalitāte

2018.g.

Plēve uz tuneļiem uzklāta aprīļa sākumā.

Raža karstuma dēļ ienācās ļoti strauji un visām šķirnēm gandrīz vienlaicīgi.

Ar visagrāko ražošanas sākuma laiku raksturojās ‘Polka’, kurai ogas sāka ienākties jūlija otrajā pusē, bet visvēlīnākā bija ‘Kwanza’, kurai pirmās ogas ienācās augustā, bet masveidā tās sāka ienākties tikai septembra beigās, oktobrī un ražošana turpinājās pat novembrī.

Neskatoties uz karstumu, ogas šogad visām šķirnēm bija pat lielākas nekā iepriekšējās sezonās, tomēr daļai šķirņu – ‘Polka’ un ‘Imara’, tās bija mīkstākas.

Vislabāk stādījumā auga un ražoja šķirnes **‘Kweli’** un **‘Imara’**.
Vislielākās un pievilcīgākās ogas bija šķirnei **‘Kwanza’**.

2019.g.

Jūnijā notikušās vētras dēļ saimniecībā demonstrējumā tika bojātas visas tuneļu konstrukcijas un plēve, kā arī daudz avenņu dzinumu tika nolauzti.

Vasaras beigās tuneļi tika atjaunoti, uzliekot jaunas konstrukcijas un plēvi, taču līdz ar to ražošanas sākums rudens avenēm bija vēlāks un ražība zemāka, jo bija mazāk dzinumu, taču ražu varēja vākt ilgāk rudenī.

Visaugstākā raža 2019. gadā ievākta šķirnei **‘Imara’**, jo šai šķirnei vētrā bija vismazākie dzinumu bojājumi.

Visas vērtētās šķirnes raksturojās ar ļoti lielām un garšīgām ogām, bet **vislabākā ogu kvalitāte** bija šķirnei **‘Kweli’**.

2020.g.

Plēve tuneļiem uzvilкта maija beigās.

Aveņu ziedēšana sākās jūlija pirmajā dekādē un ražošana – augusta pirmajā dekādē.

Saimniecībā rudens avenēs diezgan stipri bojāja **aveņu pangodiņš**, kas izraisīja spēcīgu dzinumību lūšanu, līdz ar to ražojošo dzinumību bija maz un pazeminājās stādījuma ražība. Visvairāk dzinumību bojājumu bija šķirnēm ‘Polka’ un ‘Kweli’, bet **vismazāk – ‘Imara’**.

Visaugstākā raža ievākta šķirnei ‘Imara’ (1.11 kg/m²). Tikai nedaudz zemāka raža ievākta arī kontrolšķirnei ‘**Polka**’ (1.09 kg/m²), taču ogu kvalitāte šai šķirnei bija sliktāka, salīdzinājumā ar ‘Imara’ – ogas ne tik stingras un ne tik labi uzglabājamās.

Vislabākā ogu kvalitāte bija šķirnei ‘Kwanza’, taču tai bija viszemākā ražība, jo tā cieta ziemā, kā arī ogas tai ienākas ļoti vēlu, līdz ar to nav iespējams novākt rudenī visu ražu.

2021.g.

Plēve tuneļiem uzvilкта maija vidū.

Aveņu ziedēšana sākās jūnija beigās - jūlija sākumā un ražošana – jūlija beigās.

Tā kā 2020. gadā saimniecībā rudens avenēs diezgan stipri bojāja aveņu dzinumus pangodiņš, tas bija atstājis ietekmi arī uz šī gada aveņu veselīgumu un ražību. Kopumā **pangodiņa bojājumi** bija mazāki. **Vismazākie** tie bija šķirnei ‘**Kwanza**’, bet visvairāk – ‘Polka’.

No citiem kaitēkļiem stādījumā avenēs visvairāk bojāja **tīklērce**, kur **vismazāk bojājumu** bija ‘**Kweli**’. Šķirnei ‘Kwanza’ novēroti nelieli aveņu ērces un tinēja bojājumi, bet šķirnei ‘Imara’ – baltā lapu blusiņa.

No slimībām visizplatītākā bija mizas plaisāšana, pret kuru visieņēmīgākā bija ‘Kweli’. Vērtējot kopumā, **visveselīgākie dzinumi** bija šķirnei ‘**Kwanza**’.

Visgarākie dzinumi bija šķirnei **‘Polka’**, bet visīsākie tie bija **‘Kwanza’**, kurai gan bija relatīvi lielākais ražojošās daļas garums.

Ar **visaugstāko ziedēšanas intensitāti** raksturojās **‘Kweli’**, bet **visaugstākā raža** ievākta kontrolšķirnei **‘Polka’** (**1.15 kg/m²**).

Viszemākā raža ievākta šķirnei **‘Kwanza’** (**0.54 kg/m²**), jo tā ir visvēlīnākā pēc ogu ienākšanās laika un līdz rudens salnām pilnībā nenoražo.

Visas vērtētās šķirnes raksturojās ar lielām, garšīgām ogām, bet **vislielākās** tās bija šķirnei **‘Kwanza’**.

Nelabvēlīgie laika apstākļi ietekmēja ogu stingrumu. Siltajā laikā ogu stingrums samazinājās šķirnēm **‘Imara’** un **‘Kwanza’**. Vidējs ogu stingrums bija arī šķirnei **‘Polka’**.

2022.g.

Plēve tuneļiem uzvilкта maija vidū.

Aveņu ziedēšana sākās jūnija beigās - jūlija vidū, atkarībā no šķirnes, un ražošana – jūlija beigās, augustā.

Visgarākie dzinumi bija šķirnei **‘Kweli’**, kurai arī bija lielākais ražojošās daļas garums.

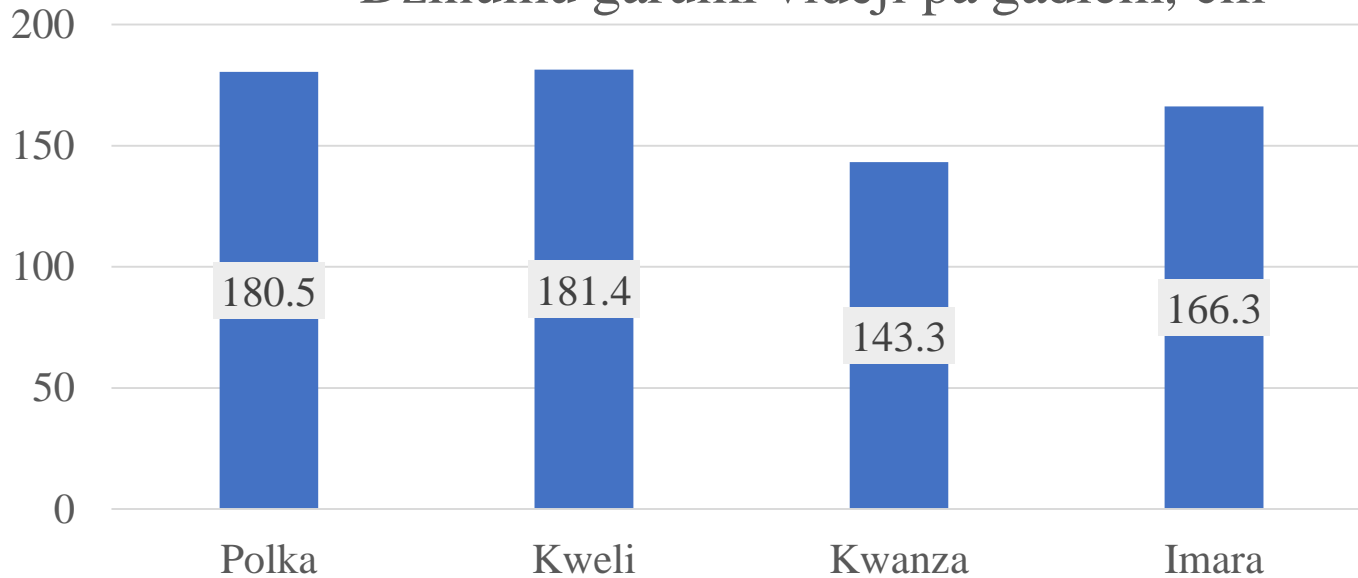
Ar **visaugstāko ziedēšanas intensitāti** raksturojās **‘Kweli’**, bet **visaugstākā raža** ievākta kontrolšķirnei **‘Polka’** (1.37 kg/m²).

Visas vērtētās šķirnes raksturojās ar lielām, garšīgām ogām, bet **visstingrākās** tās bija šķirnēm **‘Kweli’** un **‘Kwanza’**.

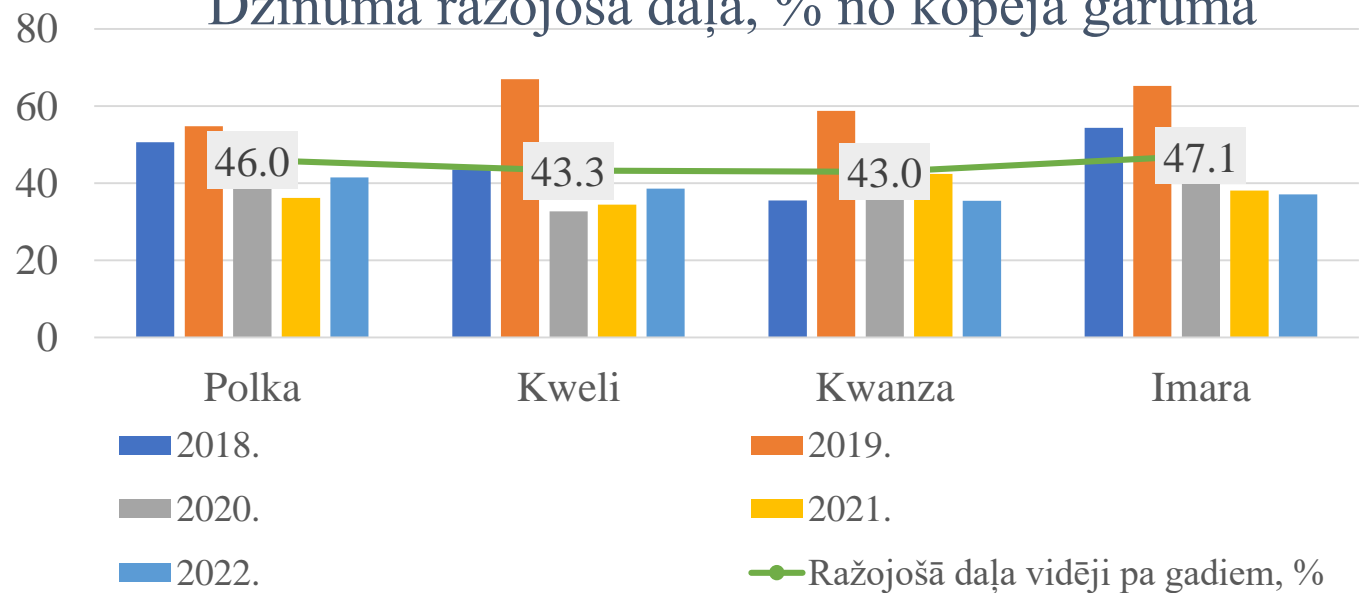
Visveselīgākie dzinumi bija šķirnēm **‘Imara’** un **‘Kwanza’**.

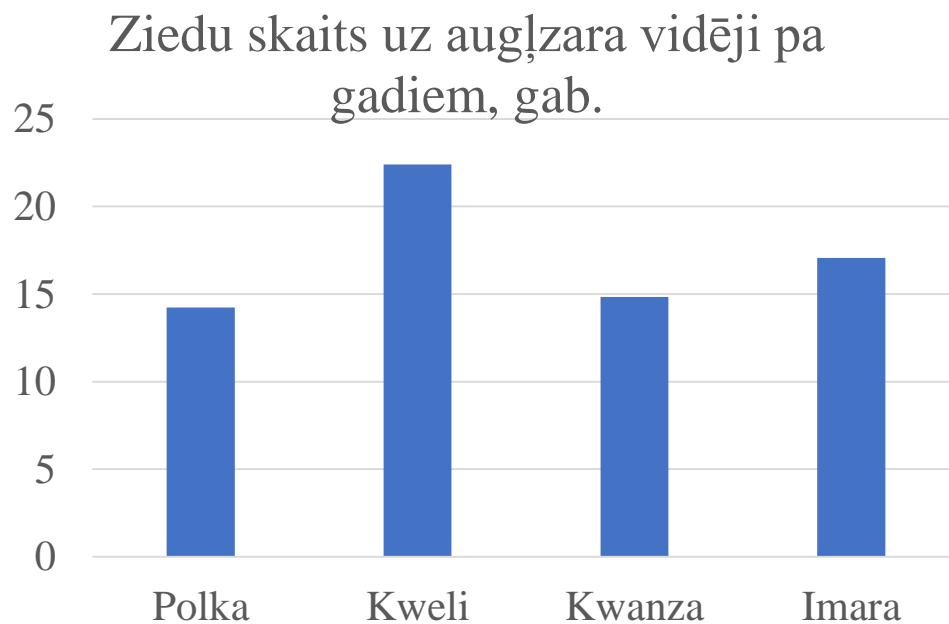
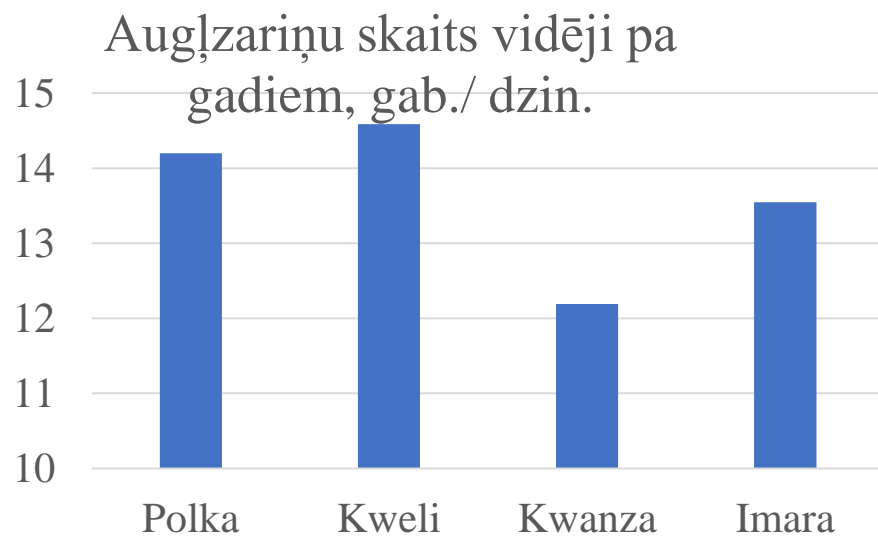
No kaitēkļiem vislielākos bojājumus avenēm radīja **aveņu stiklspārnis**. **Vismazāk bojājumu** bija kontrolšķirnei **‘Polka’**.

Dzinumu garumi vidēji pa gadiem, cm

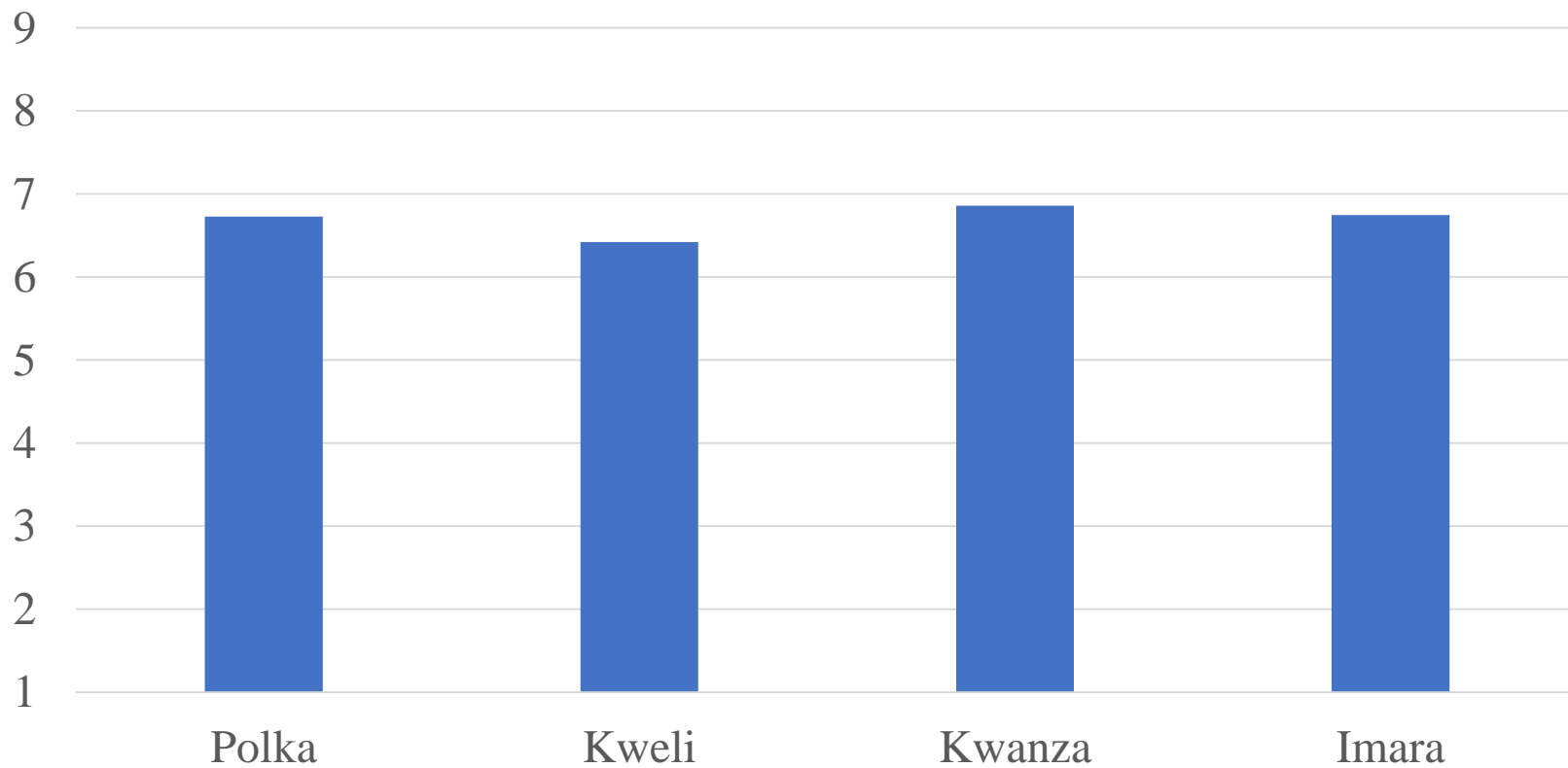

Dzinuma ražojošā daļa, % no kopējā garuma

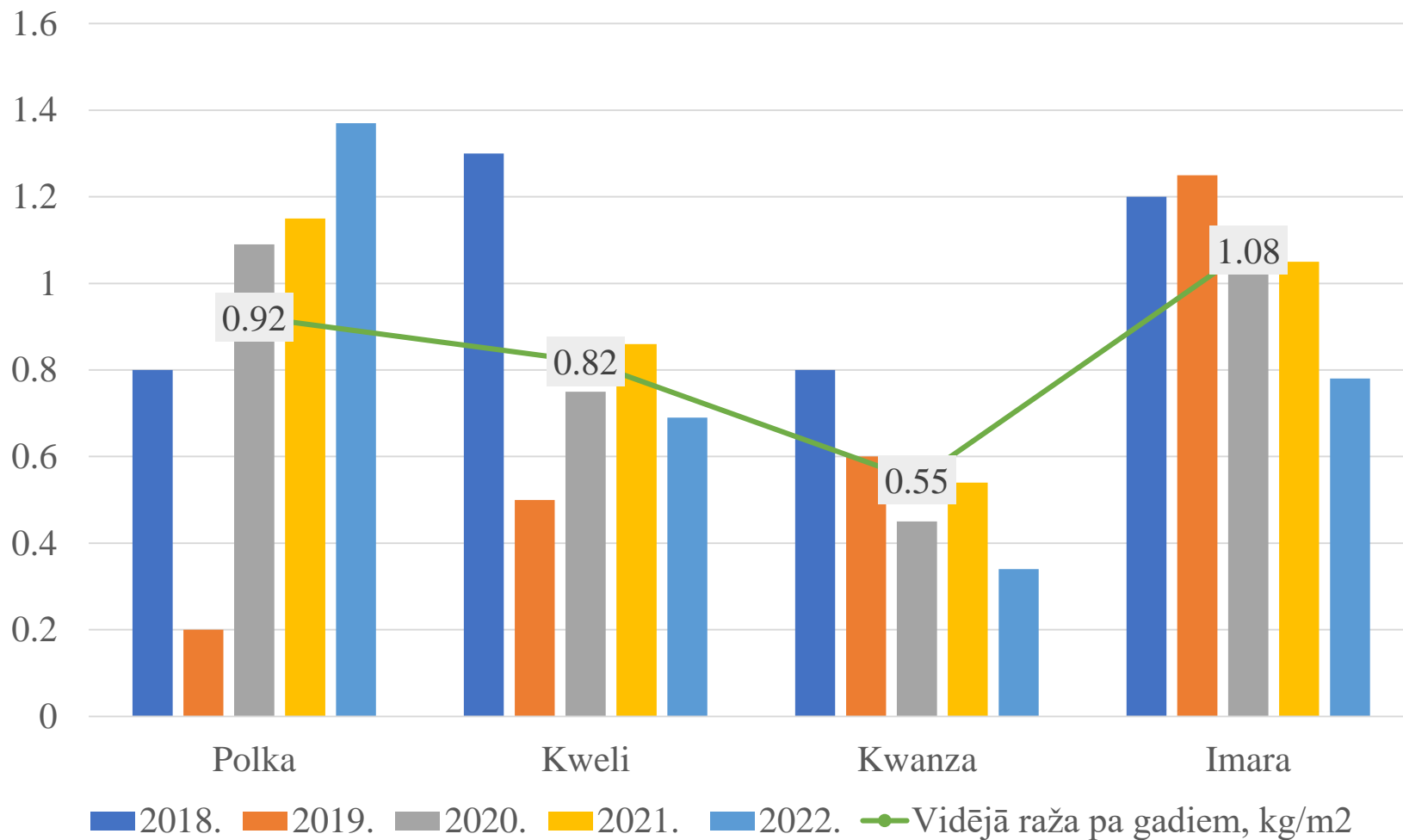

Dzinumu veselīgums vidēji pa gadiem, balles 1-9

Raža pa gadiem, kg/ m²

Ogu raksturojums

Šķirne	Ogu lielums	Lielo ogu daudzums	Ogu garšas vērtējums	Ogu stingruma vērtējums	Ogu ārējais izskats
Polka	Ļoti lielas	Ļoti daudz	Ļoti laba	Stingras	Ļoti pievilcīgas
Kweli	Ļoti lielas	Ļoti daudz	Ļoti laba	Ļoti stingras	Ļoti pievilcīgas
Kwanza	Ļoti lielas	Ļoti daudz	Izcila	Ļoti stingras	Ļoti, ļoti pievilcīgas
Imara	Ļoti lielas	Ļoti daudz	Ļoti laba	Stingras	Ļoti pievilcīgas

Piezīmes par šķirnēm

Šķirne	Vērtējums
Polka	Pozitīvais: ogas lielas un ļoti garšīgas, agri ienākas. Negatīvais: ļoti trausls stublājs un viss augs, ogas diezgan mīkstas, slimo ar aveņu rūsu.
Kweli	Pozitīvais: ogas lielas, stigras un ļoti garšīgas, vienmērīgi gatavojas. Agri sākas raža, ilgi ražo. Nav pārmērīgi trausli zari. Negatīvais: ražas beigu posmā ogas sāk sabirt.
Kwanza	Pozitīvais: ogas lielas, ļoti skaistas un ļoti garšīgas. Dzinumi gandrīz bez dzeloņiem. Negatīvais: siltā laikā ogas sāk palikt mīklas un mīkstas. Ļoti grūti iegūt visu ražu, jo ogas ļoti vēlu ienākas.
Imara	Pozitīvais: ogas lielas, ļoti skaistas un ļoti garšīgas, tumšas. Ražo diezgan vienmērīgi. Negatīvais: ļoti siltā laikā un ražas beigās ogas sāk palikt mīkstas. Dzinumi ļoti ātri krīt veldrē, grūti balstīt. Ogas varēja būt stingrākas.

Kopsavilkums:

- Pēc ienākšanās agrīnuma, ražas daudzuma, ogu kvalitātes un dzinumumu veselīguma kā piemērotākās no vērtētajām rudens aveņu šķirnēm audzēšanai augstajos tuneļos ir **‘Imara’** un **‘Kweli’**.
- Šķirnei **‘Polka’** ir laba ražība, taču nedaudz zemāka ogu kvalitāte par pārējām vērtētajām rudens aveņu šķirnēm.
- Šķirne **‘Kwanza’** ir ar ļoti lielām un garšīgām ogām, bet ar vēlu ienākšanās laiku, tādējādi šī šķirne nebūs piemērota audzēšanai neapkurināmos tuneļos Latvijas apstākļos rudens ražai, jo ievāktās ražas apjoms ir salīdzinoši neliels.

